

Danes odločitev bosanskih Srbov

Čeprav je Radovan Karadžić v nedeljo podpisal mirovni načrt Cyrusa Vancea in lorda Owana, pa njegov podpis ne velja nič, če ga danes na skupščini na Palah ne potrdijo poslanci samostojne bosanske republike srbske. To pa bo zelo težko, saj je predsednik skupščine Momčilo Krajašnik, ki se je tudi udeležil pogovora v Atenah, takoj po podpisu izjavil, da je mirovni načrt za bosanske Srbe popolnoma nesprejemljiv, svetovalec predsednika t. im. Zvezne republike Jugoslavije Dobrice Čosića Dragoslav Rančić pa je

dejal, da je Karadžić tudi sebi podpisal smrtno obsodbo.

Sestanek v Atenah je bil po besedah Vancea in Owana zadnji poizkus za rešitev bosanske krize, potekal pa je pod grožnjo neposrednega letalskega napada na položaje srbskih vojaških sil v BiH. Srbski predsednik Milošević se je spet pokazal miroljubnega in konstruktivnega in pomagal prepričati Karadžića, naj mirovni načrt vendarle podpiše. Ta je pristanek odklanjal in že vstal od mize, tedaj pa je pristopil grški premier Micotakis, spomnil Kara-

džića, da je pred nekaj urami podpis obljubil in mu v roke stisnil zlat nalivnik s pripombo, da ga po podpisu lahko obdrži. Karadžić je dokument podpisal, vstal, vtaknil nalivnik v žep in odkorakal iz dvorane. Tako se je dejansko končala atenska farsa. Koliko za bosanske Srbe velja podpis njihovega vodje, so pokazali že v času poteka sestanka, saj so ponovno močneje obstreljevali Sarajevo, v severni Bosni pa so začeli veliko ofenzivo za osvojitve koridorja.

J.R.



Pravo sožitje ob gradbišču: prvomajski mlaj in gradbeno dvigalo (žerjav), simbola dela in delavskega praznika

Zeleni proti deželnemu prazniku 10. oktobra

Prejšnji teden so se po koroških časopisih „vznemirjali“, ker so predstavniki Zelene alternative na Koroškem odklonili praznovanje 10. oktobra kot deželni praznik.

Povod za razburjanje je bila pravzaprav izjava narodnega poslanca Zelenih Heindla, da so bila okrog tega datuma vselej tudi nacistične prireditve, zato je obremenjen z določeno ideologijo. Časopisje je to izjavo spremenilo v: Heindl je rekel, da je 10. oktober nacistični praznik.

Franz Marentis, poslovodja Zelenih na Koroškem, je prejšnji teden na tiskovni konferenci osvetlil zgodovinsko ozadje plebiscita in opozoril na dejstvo, da po prvi svetovni vojni ni bilo jasno začrtanih meja med Avstrijo in Jugoslavijo. Obe državi sta iz tedanjega vidika imeli enako pravico, da zahtevata ozemlje zase, ljudje pa so se poslužili demokratske pravice glasovanja. Izbirali so med monarhijo in demokratično urejeno mlado republiko, zato je tudi vred-

notenje „abwehrkampf“ pretirano.

Ne nazadnje pa je bila takratna argumentacija, da je Koroška „deutsches Land“, „die Deutschen sind die Schöpfer“ (Wutte), povsem uradna in brez ugovorov koroških oblasti, zato je 10. oktober že od vsega začetka nacionalistično diskvalificiran. Iz raznih kotov se enaka razlaga sliši tudi danes. Po letu 1920 so bili prireditelji praznovanja vodje Heimatdiensta oz. Heimatbunda, ki so ta dan izkori-

stili za demonstracije moči močnejšega in za izrinjanje Slovencev.

V časih, ko vemo bolj kot kdajkoli, kam pelje nacionalizem, bi morala biti na Koroškem v ospredju druga vprašanja: modernizacija dvojezičnega šolstva, gospodarsko, kulturno in izobraževalno sodelovanje preko meja. Cilj politike pa ne more biti razpihovanje iracionalnih čustev, zato je dvigovanje prahu okrog 10. oktobra samo prikrivanje resničnih problemov v deželi. S.W.

Mandata ne bo

Deželni glavar Christoph Zernatto je spet izjavil (ne prvič in verjetno tudi ne zadnjič), da v naslednjih letih ne bo manjšinskega mandata, češ da ne namerava odstopiti od poti tristrankarskih sporazumov glede manjšine. Kot običajno pa se zgovarja tudi na neenotno mnenje med osrednjimi organizacijami.

Vendar je to le polovična resnica. ZSO ne nasprotuje mandatu v deželnem zboru, le da zanj ne namerava kandidirati posebej, pač pa je mnenja, da je najboljša varianta za doseg preko integracije, NSKS pa zaenkrat niha med Pernthalerjevim modelom in redno kandidaturo EL ob spremembi deželne volilne reda.

PREBERITE

- str. 2
— Spomin na selske žrtve živi
- str. 3
— Pogovor z Schar-sachom
- str. 4
— Materinski dan?
- str. 5
— Uspehi Rudija Benétika
- str. 6
— Novice iz Sveta
- str. 7
— O naših jubilarjih

1.maj – kakor v najboljših časih

Medtem ko je v Avstriji prvomajsko slavo kot običajno potekalo bolj medlo, v Moskvi s krvavimi neredi, v Sri Lanki so ubili predsednika Premadaso, v zgonski občini v Italiji so se (ne)znanci znesli nad venci in zastavami ob grobovih žrtev fašizma, so v Sloveniji prvi maj proslavili kolikor mogoče svečano. Že v petek zvečer so domala na vseh hribih zagoreli kresovi, pravi ljudski praznik pa je bil v soboto. Tokrat so organizacijo praznovanja prevzeli v glavnem sindikati. Tudi poudarki v kulturnih programih in govorih sindikalnih voditeljev in politikov so bili izraz povečane delavske zavesti, osnovani na skrbi za delovna mesta in preživetje. Seveda niso mogli mimo sedanjih težav ob upadanju proizvodnje, izgubi velikega jugoslovanskega trga, divji privatizaciji in prisvajanju družbenega premoženja, ki so ga v zadnjih desetletjih ustvari-

li prav delavci. Na Križni gori nad Škofjo Loko, kjer so slavo (slika) pripravili Svobodni sindikati Slovenije, je veliki množici udeležencev spregovoril predsednik državnega sveta dr. Ivan Kristan. Obsodil je

dogajanje okrog afere HIT-VIS, nezdrave odnose in podtikanja med strankami ter zahteval čimprejšnjo sklenitev socialnega sporazuma med vlado, sindikati in delodajalci.

J.R.



„Prihajajo“ predstava

Koreodrame iz
Ljubljane
v Felsentheatru
v Celovcu

Sreda, 12. 5. ob
18. in 20.30 uri.

Rezervacije vstopnic:

SPZ: 0463/514300
in
UNIKUM: 0463/26261

Deželni glavar dr. Zernatto je prejšnji teden sporočil, da v naslednjem mandatsnem obdobju ne bo zastopstva koroških Slovencev v deželnem zboru. Kot vzrok je navedel, da imajo deželno-zborske stranke v tem vprašanju različna stališča. Brez tristrankarskega pakta pa rešitev ni mogoča. Navrgel je še, da tudi koroški Slovenci v tem vprašanju nimamo enotnega stališča. Zadnji ar-



dr. Marjana Sturma

Tristrankarski pakt in volitve

gument seveda nima teže, kajti tudi v vprašanjih, kjer smo si koroški Slovenci enotni, kakor npr. glede otroških vrtcev, deželno-zborske stranke ne ukrepajo, temveč izhajajo iz tristrankarskega sporazuma, v katerem še vedno diktira svobodnjaška stranka.

Ko je Zernatto postal deželni glavar, je ustvarjal vtis, da bo ubral nove poti tudi v manjšinskem vprašanju. Toda zdaj se je izkazalo, da mimo tristrankarskega pakta tudi on ne more ali pa neče. Svobodnjaška stranka ima torej slej ko prej pomemben vpliv na manjšinsko politiko v deželi. ÖVP in SPÖ pa se še nista opogumili, da bi tak tristrankarski sporazum zapustili.

ZSO ni bila med tistimi, ki so si ustvarjali iluzije glede deželne manjšinske politike, ki da se je menda bistveno spremenila. Določeni premiki so sicer kljub temu občutni, vendar še niso zajeli bistvenih vprašanj. Bo naslednji volilni boj – po zaslugi svobodnjakov – spet zastripil politično vzdušje v deželi? Prvi znaki kažejo na to.

Prav iz tega vidika je vprašanje enakopravne politične integracije izredno pomembno. Delovna skupnost Avstrijske narodnosti v SPÖ si je naložila veliko odgovornost za to, da bo znotraj stranke vodila politiko osvoboditve in opogumljanja k sožitju. Podobno vlogo ima tudi manjšinski krožek Zelenih oz. njegova poslanka Terezija Stoisiceva.

Škoda se mi zdi, da ÖVP nima svojega manjšinskega foruma, ki bi lahko deloval v smeri sožitja in sodelovanja. Kajti le tako bo mogoče znotraj strank opogumiti vse tiste, ki se zavzemajo za mirno in konstruktivno sodelovanje v deželi. Zakaj ne bi EL skušala najti kako obliko sodelovanja z ÖVP in se formirala kot delovna skupnost znotraj nje? Ideološko sta si vendar obe stranki blizu. Tako EL ne bi bilo treba nastopiti na (zanjo) neizglednih in hkrati dragih deželnozborskih volitvah. Na občinskem nivoju pa bi še nadalje nastopale slovenske liste. To bi bil lahko vzvod, s katerim bi presegali tristrankarski pakt.

Pernthalerjev model že spet vzrok nesoglasja

Skupni „novi KOKS“, za katerega so se izrekli zastopniki NSKS, ZSO, EL in DS pri socialdemokratih, se je spet odmaknil in že spet je vzrok Pernthalerjev model.

ZSO je nadstrankarska politična organizacija, ki pri uveljavljanju čl. 7 sodeluje z vsemi slovenskimi, dvojezičnimi strankarskimi in nestrankskimi organizacijami in s tistimi strukturami iz večinskega naroda, ki si prizadevajo za so-

žitje v deželi, zato ne nastopa na volitvah za deželni ali državni zbor in se izreka za integracijo. Ob tem ne namerava ovirati volilnega boja EL. Konstruktivni pogovori pa so od ponedeljka spet zamrznjeni, saj NSKS spet vztraja, da se morata obe osrednji politični organizaciji zavzemati za volitve po Pernthalerjevem modelu (dodatni volilni listič ali pa posebni volilni imenik). Kot je znano, ZSO ta model odklanja.

Zadolževanje vse večje

Vedno več privatnih gospodinjstev se nahaja v slepi ulici, ker ne vidijo izhoda zaradi prevelikih dolgov. To dokazuje predvsem precej zvišano število rubežev (eksekucij).

Vzroke za nepremišljeno zadolževanje vidi predsednik Delavske zbornice Josef Quantschnig v agresivni reklamni denarni inštituciji, v napačnem načrtovanju denarja, ki je dejansko potreben za vodenje gospodinjstva, v napačnem ocenjevanju lastne fi-

nančne zmogljivosti, ki ga čisto in neodgovorno podpirajo tudi dajalci kreditov, nepredvidene spremembe pri dohodkih ali pa nenadna večja plačila.

Pogosto se zgodi, da dobrodušna žena ali pa prijateljica jamči za vračanje kredita, ne ve pa pravzaprav, v kaj se je spustila. Na Delavski zbornici menijo, da bi osebam, ki nimajo lastnega premoženja, pa tudi ne dovolj velikih dohodkov, ne smeli priznavati porošstva za kredite.

Selske žrtve – njihov spomin živi!

*Poklonite žrtvam se, ki padle so,
ko kruta pest je terjala glavo.
Zdaj je minulo pol stoletja že,
spomin na trinajstere ne umre!*

Redkokdaj sem slovenski dunajski moški zbor, ki je na komemoraciji ob petdeseti obletnici usmrtitve selskih žrtev v dunajskem deželnem sodišču sooblikoval žalno slovesnost, ki sta jo pripravila Klub slovenskih študentk in študentov ter Center avstrijskih narodnih skupnosti, doživel v takšni zbranosti in harmoniji ter temu trenutku potrebni spoštljivosti kakor pretekli četrtek, ko je te besede po Simonitijevih notah zapel in publikli, ki se je zbrala v številčnosti, kakršni ob taki priložnosti še nisem bil priča, skoraj zaprl diha, da ne bi motila spomina na trinajstere.

Teh trinajsternih, katerih se

Boh, zastopnika ambasade velike Britanije v Avstriji, zastopnika dežele Koroške na Dunaju dvornega svetnika Unkarta, predsednika Zveze slovenskih partizanov na Koroškem Wutteja-Luca, sotrpina obglavljenec dr. Toneta Jele na ter seveda številne sorodnike, potomce in prijatelje žrtev, katerim je spominska svečanost bila posvečena. V imenu ZSO se je svečanosti udeležil njen podpredsednik dr. Franci Zwitner.

V svojem nagovoru je minister za pravoslovje Michalek opozoril na nečlovečnost tretjega rajha ter dejal, da se je tudi takratno pravosodje dalo vpreči v politične namene.



S komemoracije ob 50-letnici obglavljenja selskih žrtev v sivi hiši na Dunaju

je v kratkih besedah, poročevalcu skoraj neslišnih, ker je stal v zadnjih vrstah, kot prvi spomnil predsednik KSŠŠ Joži Wutti že po dolgoletni tradiciji koroškoslovenskih študentov, ki se vsako leto na dan obglavitve selskih žrtev poklonijo njihovem spominu.

Med častnimi gosti je Wutti pozdravil bivšega zveznega predsednika Kirchschlägerja, ki je kot prvi uradni predstavnik Avstrije v imenu republike že pred več kot desetletjem rehabilitiral selske žrtve, nadalje ministra za pravosodje Nikolausa Michaleka, predstavnic socialdemokratskih parlamentarnih odbornikov Hilde Hawlickovo, vodjo slovenske ambasade na Dunaju Katjo

Ugotovil je, da pravosodje nikoli in nikjer ne sme več postati podaljšana roka politike, pa naj si bo katerekoli. Pravosodje da mora ohraniti svojo neodvisnost od vsakršne politične konstelacije in političnega vpliva, je dejal pravosodni minister. To ne velja samo za čas tako očitnega nečloveškega sistema, kakršen je bil nacifašizem, marveč mora veljati tudi ob vseh drugih političnih konstelacijah.

Hkrati pa je Michalek prav smrtno kazen, izrečeno nad trinajsternimi žrtvami iz Sel in okolice pred petdesetimi leti, vzel za povod, da se je jasno in nedvoumno izrekel proti smrtni kazni nasploh, ker je v nasprotju vsem oblikam člo-

večnosti in humanitarnega sožitja in življenja. Smrtna kazen ali ne – to je dokaz humanitarne oblike državno-pravne ureditve.

Kot predsednik Centra avstrijskih manjšin na Dunaju je Karel Smolle spomnil na žrtve, ki so jih dali pripadniki vseh narodnih skupnosti v Avstriji v borbi proti nacifašizmu oz. ki so postale žrtve zgolj zaradi tega, ker niso pripadale nemštvu: opozoril je na holokavst, ne samo židovskega, marveč tudi romskega in sintskega življa v Avstriji; spomnil je na češke in slovaške žrtve v avstrijskem koncentracijskem taborišču v Mauthausnu; spomnil je na madžarske žrtve in ob tej priliki dejal, da je – ko je v centru sprožil idejo za postavitev spominske plošče v dunajskem deželnem sodišču za selske žrtve, naletel na takojšen pozitiven odmev od

vseh zastopnikov narodnih skupnosti. Prav zato je spominska plošča oblikovno sicer prilagojena usodi selskih žrtev – trinajst točk simbolizira trinajst obglavljenih, sekira pod njimi pa giljotino, pod katero so umrli –, besedilo pa je napisano v vseh jezikih narodnih skupnosti, ki živijo v Avstriji: nemščini, slovenščini, hrvaščini, češčini, slovaščini, madžarščini ter v jezikiku Romov in Sintov. Večen spomin jim, ki so umrli, ker so bili zvesti narodu in demokraciji.

Z avstrijsko himno, ki jo je neuradno, vendar zelo angažirano zaigral romski duo Berky, je bila žalna slovesnost zaključena.

F.Z.

Slovenski filmi spet jeseni

Teden slovenskega fima je mimo. Zgoščen prikaz šestnajstih slovenskih filmov v sedmih dneh je v glavnem uspel. Sicer so bile nekatere predstave slabo obiskane, vendar to še ne pomeni, da za slovenske filme ni zanimanja.

V povprečju v celovski „Kammerlichtspiele“ na predstavo ne pride niti deset gledalcev, slovenske filme pa si je skupno ogledalo nekaj nad 400 gledalcev, v povprečju 25 na

predstavo. Verjetno pa bi bil obisk lahko še nekoliko boljši, če bi bil ogled časovno drugače razporejen. Namesto zgoščenega prikaza bi bila morda bolj primerna redna vključitev slovenskih filmov v program Alternativnega kina, na primer en ali dva filma mesečno. Toda to zaenkrat ni mogoče, saj se Alternativni kino že dalj časa bori za preživetje. In če bo šlo vse po načrtu, naj bi se to vprašanje do jeseni vendarle rešilo pozitivno: v celovškem „Neues

Volkskino“ bo društvo „Alternativkino“ skrbelo za reden filmski program, kjer bo ustrezno zastopan tudi slovenski film. H. D. Sihler, programski vodja Alternativnega kina in dober poznavalec slovenskega filma, pravi, da je teden slovenskega filma „dobro uspel, pri predstavitvi drugih filmov doslej nismo imeli niti takšnega obiska. To je za nas dobro izhodišče, da bomo jeseni nadaljevali s predvajanjem slovenskih filmov. Ker so bili tokrat na sporedu filmi starejšega datuma, bomo nadaljevali z novejšimi.“

Staatsanwälte lesen keine Bücher ...

Gespräch mit dem Erfolgsautor des Buches »Haider's Kampf« Herrn Scharsach

Das Gespräch führte
Marjan Sturm

Herr Scharsach, was hat Sie eigentlich motiviert, ein Buch über Haider zu schreiben?

Ich war einige Jahre lang Korrespondent in Bonn und habe mich vor Jahren schon mit dem europäischen Rechtspopulismus beschäftigt, allerdings vom philosophischen Denkansatz her. Die politische Kultur hat eigentlich immer bedeutet, Egoismus zu überwinden, den Leuten, den Menschen zu zeigen, daß sie Verantwortung für andere zu übernehmen haben. Die einen haben das aus der Solidarität der Arbeiterbewegung versucht, die anderen aus der Solidarität der christlichen Nächstenliebe. Aber im Prinzip war es immer schwer, politische Kultur durchzusetzen, weil dem eben der menschliche Egoismus entgegensteht. Jetzt gibt es eine Bewegung wieder in Europa, die mit diesem Egoismus das politische Geschäft macht. Die redet uns also ein, »laß deine Tasche zu, laß die Ausländer nicht herein, hilf den Armen nicht, leiste keine Entwicklungshilfe«. Das ist ein widernatürlicher Eingriff in die Natur. Von einer politischen Bewegung, die sich die menschliche Schwäche zunutze macht, geht natürlich eine besondere Gefahr aus. Nach meiner Rückkehr habe ich dann gesehen, daß sich der Haider ja viel weiter aus dem Fenster lehnt als die Le Pen und die Schönhuber und die Freis und wie sie alle heißen, und nachdem kein anderer dann das Buch geschrieben hat, habe ich mir gedacht, na dann schreibe ich es.

Für sie ist Haider gefährlicher als Le Pen, aber andererseits ist die Nächstenliebe ja nicht unbedingt eine Tugend, die allgemein gesellschaftlich hochgeschrieben wird.

Es gibt eben sehr viele Gründe, warum Haider so besonders gefährlich ist. Den ersten Grund habe ich schon genannt. Es gibt eine modernisierte Variante des Rechtsradikalismus, die als Disco-Generation auf uns zukommt. Für diese Variante ist Haider wie handgeschnitten. Dem Le Pen oder dem Schönhuber sehen sie den alten Ehemaligen auf 100 Meter gegen den Wind an, Jörg Haider ist einer, der Leute mit diesem modernisierten Rechtsradikalismus anspricht. Das Zweite: Jörg Haider startet in dieser Front des europäischen Rechtsextremismus mit einem ungeheuren Konkurrenzvorteil. Die FPÖ war als Partei schon eingebunden in unser demokratisches System. Sie hat sogar schon Regierungsverantwortung getragen und die Rückwende zu den demokratiefeindlichen Positionen findet nun unter der Tarnkappe einer Partei statt, die in der

Öffentlichkeit als demokratisch ausgewiesen galt. Und das was heute bei Schönhuber, bei Le Pen oder bei Frei selbstverständlich ist, daß sie nämlich ausgegrenzt sind, daß mit denen niemand mehr was zu tun haben will, daß jeder weiß, daß die nicht koalitionsfähig sind, das war bei Haider ursprünglich nicht so. Das beginnt sich jetzt erst langsam zu entwickeln.

Wir alle sind empört über die ethnischen Säuberungen in Bosnien. Aber andererseits empören wir uns nicht und sehen das nicht als eine Form der ethnischen Säuberung, wenn es in Europa Fremdenfeindlichkeit gibt, wenn es Pogrome gegen Ausländer in Deutschland gibt oder wenn Haider in Österreich eben ein Volksbegehren gegen Ausländer initiiert. Ist es nicht so, daß dies gerade deshalb möglich ist, weil auch die Demokratie in unserem Land geradezu auf Schlüsselfrage wie Nation, nationale Entwicklung, nationales Selbstbestimmungsrecht, eigentlich keine exakten Antworten weiß.

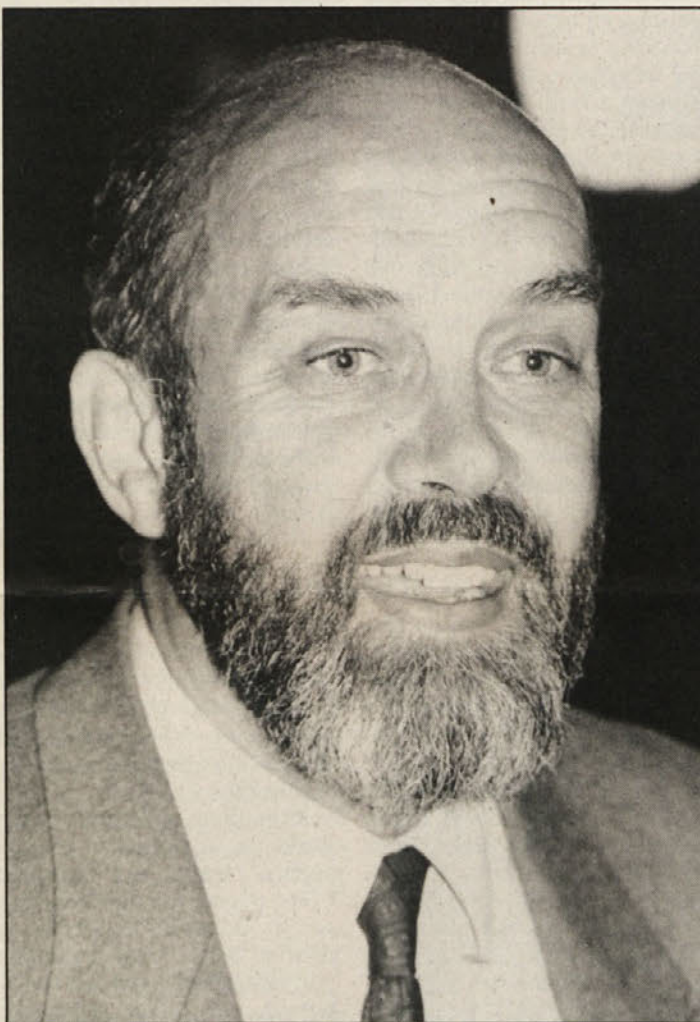
Also ich möchte ihnen gerne lustvoll widersprechen. Es passiert eben etwas in Österreich. Das Volksbegehren hat, glaube ich, zu einer Zäsur in der österreichischen Innenpolitik geführt. Das Lichtermeer, das war nicht eine einmalige Veranstaltung, sondern das Lichtermeer ist Symbol für eine Entwicklung in unserer Gesellschaft. Heute rückt die Gesellschaft über Parteigräben und Grenzen hinweg in einer Notwehrreaktion zusammen. Sie wissen, daß der klassische linke Antifaschismus, auch wenn man ihn wohlwollend betrachtet, auch sehr viel Schaden angerichtet hat. Er hat versucht, alles was konservativ ist, mit dem Etikett Faschismus zu belegen und wenn dann der Herr Mock, der Herr Bacher oder der Herr Kohl Faschisten sind, dann ist Faschismus ja plötzlich harmlos. Und das zweite, er hat dadurch die Mitkämpfer etwa im christlichen Teil des Antifaschismus ausgeschlossen. Und heute findet plötzlich der Zusammenschluß wieder statt. Also beim Lichtermeer hat niemand gefragt, woher kommst du, wen wählst du. Wichtig war, in dieser Notsituation in der sich unsere Gesellschaft befindet, zusammenzustehen gegen den, der Demokratie angreift.

Aber man macht trotzdem fremdenfeindliche Gesetze und man weist trotzdem Flüchtlinge ab. D. h. in der Praxis macht man ja zu einem Großteil die Politik, die Haider fordert?

Da widerspreche ich wieder, weil das im Zeitablauf nicht stimmt. Das Kuriosum war, daß man Haiders Volksbegehren in

Wirklichkeit für einen Aprilscherz hätte halten können. Zuerst wurde das strengste Ausländergesetz Europas verabschiedet. Dann hat Österreich die dichteste Grenze Europas bekommen. 14.000 Zurückweisungen innerhalb von sechs Monaten, 8.000 Zurück-

schäftsführer gebrüllt. Sie hat geschrien: »Naziladen, was sind das für Zustände«. Der ganze Laden stand wie eine Traube um unsere Kasse herum, diese Gastarbeiterfamilie war völlig verstört, weil sie gar nicht gewußt hat, was da passiert. Die Kassierin war hochrot wie eine Tomate, hat sich ununterbrochen verneigt und Entschuldigungen gemurmelt. Also ich schwöre ihnen, in dieser Fille wird nie mehr ein Mitglied des Personals eine rassistische Bemerkung machen. Diese Art von Bekenntum, diese Art von Zivilcourage hätte es vor wenigen Monaten noch nicht gegeben. Das sind Dinge, die durch dieses Volksbegehren in Bewegung gekommen sind und ich glaube, daß dieses Lichtermeer eine politische Zäsur war, viel tiefer als wir das heute noch wahrnehmen.



Prof. Hans-Henning Scharsach

schickungen innerhalb dieser sechs Monate. Also hat Österreich das strengste Gesetz, die dichteste und bestbewachte Grenze Europas und dann erst kam das Volksbegehren. Und ich habe jetzt Diskussionen miterlebt, in denen junge Leute etwa der SPÖ ihren Politikern vorwerfen, sie würden mit den Faschisten packeln und dieselbe Politik machen, wie Faschisten. Und wir erleben heute auch eine ganz neue Dimension der Zivilcourage und des Bekenntums. Ich habe vor kurzem so ein Schlüsselerlebnis gehabt in einem Supermarkt, wo eine Gastarbeiterfamilie mit Bergen von fremdländischen Lebensmitteln da rausgegangen ist und ausgerechnet die Kassierin, die gerade viel Geld in Empfang genommen hat, macht dann die Bemerkung, »na man sieht ja, was diese Tschuschen zusammenkaufen, was das Gsindel frißt« – so auf diese Art und Weise. Bevor ich überhaupt noch überlegen konnte, ob und in welcher Form ich jetzt da protestiere, hat eine kleine unscheinbare Dame zu schreien angefangen, daß das ganze Lokal zusammengejauhen ist. Sie hat nach dem Ge-

Der Ursprung von Haiders Aufstieg liegt in Kärnten und hier verdankt er seinen politischen Erfolg der Tatsache, daß es eine Minderheit oder eine Volksgruppe gibt. Welche Ursachen sehen sie für Haiders Aufschwung und für die Tatsache, daß die FPÖ gerade in Kärnten so stark ist?

Ich habe mich natürlich auch mit Kärnten beschäftigen müssen. Ich bin weit davon entfernt, mich für einen Experten in diesen Fragen zu halten. Für mich ist es beispielsweise ein völlig unerklärliches Phänomen, daß Haider bei seinen Ulrichsbergreden solche Aussprüche machen kann, wie ich es in meinem Buch auch dokumentiert habe. In der ersten Reihe sitzen aber die Vertreter von ÖVP, SPÖ, da sitzt der Bischof, der Militärkommandant, da sitzen meine Kollegen mit gespitzten Bleistiften und mit eingeschalteten Mikrofon und es gibt keinen Skandal. Also wenn sich etwa Haider bei Kriegsteilnehmern und auch bei der Waffen-SS, die dort versammelt ist, dafür bedankt, die Grundlagen für Frieden und Frei-

heit in Europa gelegt zu haben, was in Wirklichkeit nahtlos an das anschließt, was Göbbels 1943 formuliert hat und niemand schreit, dann ist es für mich eigentlich ein beklemmender Vorgang. Oder wenn er auch am Ulrichsberg bei einer anderen Rede die internationalen Verbände der Waffen-SS, also diese freiwilligen Verbände, die von dem System der Herrenrasse und des Untermenschentums so fasziniert waren, daß sie als Freiwillige für Hitler sogar gegen ihre eigenen Länder gekämpft haben, für Vorkämpfer des vereinten Europas ausbitt. D. h., daß er das System der Zusammenzwingung Europas unter die deutsche Herrenrasse, das System des Völkermordes und der Ausrottung als Vorstufe der EG sieht und dann sitzen wieder alle in der ersten Reihe dabei und keiner schreit. Das ist für mich eine beklemmende Vorstellung.

Nachdem Sie ein so erfolgreiches Buch geschrieben haben, haben Sie sich sicherlich auch Gedanken gemacht, was man gegen eine solche Politik eines Haiders tun kann?

Eigentlich ist das nicht mein Metier. Ich gehe davon aus, daß Demokratie bei der Information beginnt. Das ist mein Beruf, den Beitrag will ich leisten. Die Schlüsse daraus müßten eigentlich die politisch Tätigen ziehen. Aber natürlich macht man sich auch darüber Gedanken. Ganz sicher ist, daß dieser europäische Rechtspopulismus oder Rechtsextremismus die meisten Opfer bei den Alleingelassenen und Enttäuschten findet, die nicht eingebunden sind. Es haben durch das Ende des Klassenkampfes alle politischen Lager ihre politische Heimatfunktion verloren. Die SPÖ ist nicht mehr als Arbeiterpartei erkennbar, die ÖVP nicht mehr als christlich-soziale Partei. Die Gewerkschaft ist, weil nicht mehr gestreikt wird, nicht mehr streitbare Interessenvertreterin der Arbeitnehmer, die Kirche hat ihre Bindewirkung verloren und es gibt eben heute sehr viele Leute, die sich politisch heimatlos fühlen und die nur eingesammelt werden müssen. Wenn die Diagnose stimmt, dann wäre eine der Möglichkeiten, daß man ganz gezielt versucht, die Menschen wieder einzubinden, ihnen wieder Heimat zu geben. Das muß nicht ideologische Heimat sein. Egal wo einer eingebunden ist. Wer eingebunden ist, hat keine Angst und ich glaube, aus der Angst entsteht nicht nur die Anfälligkeit für Extreme, sondern aus der Angst entsteht auch das Gewaltpotential. Was man noch dagegen tun könnte? Ich glaube, jeder einzelne von uns kann mit mehr Zivilcourage etwas dagegen tun. Das Dritte was wir tun können ist, eine Bildungslücke zu schließen. Nach dem Zusammenbruch im Krieg, nach dem Dritten Reich hat es so eine kollektive Flucht aus der Politik gegeben. Viele sind damals auch verfolgt worden, viele haben sich einfach geniert, nichts dagegen getan zu haben und so hat damals eine ganze Generation von Eltern den Dialog mit ihren Kindern verweigert, die Lehrer haben den Unterricht verweigert und heute wird diese Wissenslücke eben nur zum Teil geschlossen. Der Nationalsozialismus wird auch heute im Schulunterricht verkürzt auf die

Staatsanwälte ...

Fortsetzung von Seite 3

Zeit des offenen Terrors, des Krieges, des Völkermordes, wie das aber begonnen hat, bleibt unerwähnt. Daß nämlich Hitler nicht als der Verbrecher sondern als nationaler Populist begonnen hat, an der Spitze einer jungen Bewegung, von der er behauptet hat, sie stünde an der Spitze des Fortschritts. Hitler war damals der junge Mann, der sich was traute, der seinen Anhängern Unterhaltungswert bot, der Gemeinschaftserlebnis vermittelte. Wenn man aber den Nationalsozialismus auf die Zeit des Schreckensregimes verkürzt, sagen die Leute zurecht, das hat mit Haider nichts zu tun. Wenn man aber zeigt, wie der Nationalsozialismus entstanden ist, als Partei, die aus dem demokratischen Spektrum gekommen ist und die 1926 zur autoritären faschistischen Führerpartei gekippt ist, wenn man also diese Anfänge deutlich machen würde, dann würde man auch einen Beitrag zur Sensibilisierung dieser Frage leisten. Wichtig für die praktische Politik wäre natürlich, daß man die ideologische Auseinandersetzung aufnimmt. Haider bekennt sich heute noch zum faschistischen Führermodell der sozialen Volksgemeinschaft, zum Gesellschaftsmodell der Nationalsozialisten. Aber die Politiker diskutieren mit ihm über die Nationalbankprivilegien. Die Diskussion über die Nationalbankprivilegien verlieren sie, aber die Diskussion über die soziale Volksgemeinschaft können sie nur gewinnen. Es gibt heute nur mehr sehr wenige Österreicher, Gott sei Dank, die sich wünschen, wir hätten wieder das Gesellschaftsmodell der Nazis, zu dem sich heute Jörg Haider ja noch offen bekennt.

Ist das was Haider tut, nationalsozialistische Wiederbetätigung?

Also ich halte es für nationalsozialistische Wiederbetätigung. Österreich hat eine streng antifaschistische Verfassung, wir haben uns im Staatsvertrag dazu verpflichtet, alle Spuren des Nationalsozialismus aus Gesellschaft und Politik zu tilgen. Jeder weiß, was Spuren bedeutet, auch kleinste Teile davon. Man muß also nicht wie Haider das gesamte Gesellschaftsmodell der sozialen Volksgemeinschaft vertreten, es würde eigentlich schon reichen, einen Teil davon zu vertreten. Zweitens, wir haben ein Wiederbetätigungsgesetz, das auch die Verharmlosung unter Strafe stellt. Das was Haider macht, geht ganz objektiv über diesen Tatbestand hinaus. Haider verharmlost nicht Kriegsverbrecher, er glorifiziert Kriegsverbrecher, etwa, wenn er Alexander Löhr eine historisch verdiente Persönlichkeit nennt oder wenn er über die Waffen-SS sagt, sie habe die Grundlagen für Frieden und Freiheit in Europa gelegt. Eigentlich wäre nach der österreichischen Gesetzeslage jeder Staatsanwalt dazu verpflichtet, wenn er das Buch gelesen hat, die Ermittlungen aufzunehmen. Das ist nicht geschehen. Es gibt dafür zwei Erklärungen. Ich sage ihnen die harmlosere: Staatsanwälte lesen keine Bücher. Über die andere mag ich eigentlich gar nicht nachdenken.

Danke für das Gespräch.

NOVICE
IZ

SLOVENIJE



Hudi problemi v odnosih med Slovenijo in Hrvaško

Pozornost slovenske javnosti je zbudila izjava hrvaškega ministra za meje Davorina Rudolfa prejšnji teden, da ima Slovenija za sporazum o razmejitvi v Piranskem zalivu časa samo še do 4. maja, ko bo sestanek meddržavne komisije v Ljubljani. Če Slovenija ne bo pristala na hrvaški predlog, bo Hrvaška zahtevala mednarodno arbitražo, česar pa da se Slovenija boji. Problem meje oz. različno gledanje nanjo je v tem, da Slovenija vztraja pri tem, da meja poteka po sedanjih strugi reke Dragonje, Hrvati pa zahtevajo razmejitev po stari rečni strugi, ki je nekako 300 m v sedanjem slovenskem ozemlju. To pa ni v skladu z načelnim dogovorom, da naj bi meja potekala po mejah nekdanjih karastarskih občin, po katerem bo, kot vse kaže, sporni Trdinov vrh na Dolenjskem pripadel Hrvaški, istega dogovora pa se Hrvati nočejo

poslužiti v Piranskem zalivu. Določitev meje po hrvaški zahtevi bi bila za Slovenijo zelo boleča, saj bi bilo slovensko morje vkleščeno med hrvaško in italijansko. Hrvaški pa bi pripadel tudi del športnega in turističnega letališča Portorož.

Nadaljnja zelo kočljiva točka v meddržavnih odnosih je dolg Ljubljanske banke hrvaškim deviznim varčevalcem v zagrebški filiali v višini kar 550 milijonov dolarjev, ki izvira še iz časa nekdanje Jugoslavije, ko so se devizna sredstva varčevalcev stekala v zvezni narodni banki v Beogradu. Ljubljanska banka zavrača povračilo vlog, za katere naj bi odgovornost prevzela slovenska država, ki naj bi dolgove obravnala v procesu sukcesije (nasledstvene razdelitve dolgov in imetja). Hrvaška pa na to ne pristaja in postavlja zahtevo po takojšnji ureditvi problema.

Živahna diplomatska dejavnost

Prejšnji teden je bil za slovensko diplomacijo zelo živahen. Premier dr. Janez Drnovšek je obiskal Portugalsko, kamor ga je povabil premier Cavaca Silva. Poleg meddržavnih pogovorov se je Drnovšek udeležil mednarodne akademije za svobodo in razvoj, srečal pa se je tudi z generalnim direktorjem GATT Arturjem Dinklom in se z njim pogovarjal o vključitvi Slovenije v to mednarodno organizacijo za prosto trgovino. V ponedeljek pa je premier Drnovšek odpotoval na Češko, kjer je podpisal nekaj pomembnih sporazumov, med drugim tudi o trgovini in uki-

nitvi vizumov med državama.

Zunanji minister Lojze Peterle je prejšnji teden obiskal Slovaško in se z najvišjimi voditelji nove države pogovarjal predvsem o gospodarskem sodelovanju.

Obrambni minister Janez Janša pa je v nedeljo na povabilo televizijske družbe CNN odpotoval v ZDA, kjer se je udeležil kongresa te družbe. Janša je na kongresu podrobno predstavil slovensko pobudo za rešitev bosanske krize, v Washingtonu pa se je srečal z nekaterimi visokimi predstavniki administracije, Kongresa in Pentagona.

Obvestilo v tujini živečim slovenskim državljanom

Ministrstvu za notranje in zunanje zadeve opozarjata državljane Republike Slovenije, da si pravočasno priskrbijo osebne dokumente, predpisane z novimi zakoni države Slovenije. Z novimi osebnimi dokumenti se boste izognili morebitnim nevarnostim pri prestopu državne meje in pri urejanju različnih pravic.

S starimi, jugoslovanskimi potnimi listi od 25. 6. 1993 ne boste mogli več vstopati v svojo državo niti izstopati iz nje.

Vozniška in prometna dovoljenja, registrske tablice ter ostala prometna potrdila lahko uporabljate še do 25. 6. 1994, če jim seveda ni potekla njihova veljavnost.

Zamenjate lahko tudi osebne izkaznice, če imate stalno prebivališče prijavljeno v Republiki Sloveniji; natisnjene so na novih obrazcih s simboli države Slovenije. Povsem nove osebne izkaznice bodo izdelane nekoliko kasneje.

Osebne dokumente lahko zamenjate na upravnih organih za notranje zadeve svoje občine, potne listine pa tudi na diplomatsko-konzularnih predstavništvih Republike Slovenije.

Svetujemo Vam, da svoje bivanje v domovini izkoristite tudi za ureditev dokumentov, mi pa se bomo potrudili, da Vam bomo pri tem pomagali.

Ministrstvo za notranje zadeve
Ministrstvo za zunanje zadeve

KULTURNI KOTIČEK

Materinski dan?

Materinski dan naj ne bo povod za vzpostavljanje enodnevnih ženskih idile. Materinski dan naj vedno znova kritično prikazuje situacijo ženske.

Mati je tista, ki naj vse uredi. Saj je vendar, če je kaj narobe, kriva ona. Za vse je pristojna, za čiščenje banje, za zamenjavo varovalke, če zmanjka toka, za iskrene besede ob pravem času, za ekonomsko uporabo ostankov, za domače naloge, za družinsko življenje. Če družinsko življenje ni urejeno, je navadno kriva žena.

Če otrok zaide na tako imenovano krivo pot, jo obdolžujejo, da se pač zanj ni dovolj brigala. Če družino težijo dolгови, je navadno slišati, da žena pač ne zna gospodariti. Če se mož zadržuje več v lokalih kot doma, mu pač žena ni znala urediti prijetnega gnezda. Za pozitiven razvoj otrok pa so še posebej pristojne matere.

Oče in mati naj bi bila v enaki meri odgovorna za družinsko življenje. Pravno

je oče tisti, ki skupaj z materjo skrbi za blaginjo otroka. Družina se je močno spremenila. Iz velike družine so nastale majhne celice, v katerih se je glede na vzgojo in socializacijo otrok spremenila tudi vloga očeta. Zaradi enakopravnega partnerstva naj bi se naloge in vloge v družinskem življenju na novo razdelile. Novi očetje so tisti, ki jih vidimo z vozičkom, ki nahranijo otroka, ga skopajo in previjejo. Tako vzgojno delo je osnova, da razvijejo pravi odnos do otroka.

Otrok je središče v družinskem življenju. Vsi se prizadevajo za njegovo blaginjo, predvsem starši, če pa živijo v večjem družinskem krogu, pa tudi stari starši.

Leto 1994 bo mednarodno leto družine. Morda bo prav to leto povod za to, da bomo praznovali materinski dan kot dan družine. Prav tako očetov dan, dan otroka, pravzaprav naj bi bil vsak dan dan družine.

Ana Blatnik



Prizor iz drame „Prihajajo“

„Prihajajo“ – Koreodrama iz Ljubljane v Celovcu

Koreodrama je slovensko neodvisno gledališče, ki ga umetniško vodi koreograf, režiser in dramatik Damir Zlatar-Frey. Njegovo gledališče deluje letos že sedmo leto in je v času svojega delovanja poželo že veliko priznanj. Gledališče Koreodrama je skupaj s svojim umetniškim vodjem lani prejelo Župančičevo nagrado za svojo ustvarjalnost. Damir Zlatar-Frey pa je obenem dobitnik dveh največjih priznanj, saj je za svojo predstavo Dogodek v mestu Gogi po motivih Slavka Gruma prejel tako lanskoletno nagrado Prešernovega sklada kot nagrado in diplomu za najboljšo predstavo v celoti lanskoletnega Borštnikovega srečanja.

Letos Koreodrama Ljubljana kontinuirano uprizarja dve predstavi: „Prihajajo“ (po motivih Eugena Ionesca Stoli) in „Žabe“ (po dramski predlogi Gregorja Strniše).

V sredo, 12. maja bo to gledališče gostovalo v Celovcu s predstavo „Prihajajo“. Predstava je požela največja priznanja v Sloveniji, pa tudi v tujini. Vsebinska drama je povzeta po Ionescu: dva ostarela člove-

ka, ki prebivata na „samotnem otoku“, se pripravljata na največji, zadnji dogodek, njunega življenja: javno hočeta prebrati svojo oporoko, ki naj bi bila velikanskega pomena za človeštvo. Pogovarjata se s praznimi stoli. Po Ionescovi razlagi se Stoli zgledujejo v formalnem smislu po antični tragediji, v drami gre za „odsotnost ljudi, odsotnost cesarja, odsotnost Boga, odsotnost matere, neresničnost sveta, metafizično praznoto; tema drame je Nič.“

Damir Zlatar-Frey pa je nevidne osebe spremenil v otipljive – na oder prihajajo mrtvaki, mrtvaki iz mesa in krvi, smrt kot končni dogodek življenja ni več abstraktnost, smrtna groza pa se konča v spokojnosti.

Predstava bo torej 12. 5. v Felsentheatru v Celovcu: ob 18. uri (prireditelj Slovenska prosvetna zveza) ter ob 20.30 (prireditelj UNIKUM). Ker je število sedežev omejeno, prosimo za pravočasno rezervacijo: za prvo predstavbo na SPZ, tel. 0463/514300, za drugo pa na UNIKUM, tel. 0463/262621.

Proti tiraniji

Društvo za razvoj samostojnega gledališča na Koroškem se bo 14. maja predstavilo s svojo prvo premiero, z Aishilovo tragedijo „Vklenjeni Prometej“. Protagonista (predsednik Hanzi Wieser in režiser Marjan Sticker) sta na tiskovni konferenci predstavila društvo in z njim prvi projekt. Za „Vklenjenega Prometeja“ so se odločili zavestno: saj je delo nastalo v stari Grčiji v času, ko se je začela razvijati demokracija, tiranska miselnost pa še vedno ni povsem izginila iz glav. Delo naj bi bilo v oporo mladi demokraciji. Čeprav se tragedija torej dogaja v časih grške mitologije, je tematika povsem aktualna, tako rekoč

večna tema. Prometej je simbol upora, ki mu je edino merilo njegova lastna vest in ne ukazi bogov.

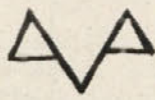
Projekt je nastal v sodelovanju z igralsko skupino Višje šole za gospodarske poklice v Šentpetru v Rožu, režijo je opravil Marjan Sticker.

Premiera: petek, 14. 5. 1993, 20.30, farni dom v Šentjakobu.

Ponovitev: sreda, 19. 5., četrtek 20. 5. in petek 21. 5., vedno ob 20.30 uri.

Igrali bodo v dvorani, zato je število sedežev omejeno. Rezervacija vstopnic: dopoldan 04253/344.

Veliki uspehi slikarja Rudija Benétika v Italiji



Na poti navzgor: Rudi Benetik

Slikar Rudi Benetik postaja v severni Italiji vedno bolj znano ime. Kot smo lani že poročali, sodeluje in razstavlja večinoma v Benečiji in Furlaniji, zdaj pa se je naselil v italijanskem mestecu Trento.

Rudija podpirata dva mecen – eden od njiju mu je dal na razpolago tudi ateljejski prostor. Tako privatno podpiranje je v Avstriji in Sloveniji precej neznana stvar, v Italiji pa kar precej razširjeno, vendar je jasno, da poznavalci likovne umetnosti, ki so pripravljeni podpirati ustvarjalce, to delajo le pri tistih, za katere menijo, da so perspektivni in dobri.

Pred približno mesecem dni je Rudi Benetik razstavil 40 svojih del v tamkajšnji Galeriji d'Arte „Il Castello“, katera so nastala v Italiji. Od tega je bila dobra polovica olj, druga pa so bile črno-bele risbe s suho kredo. Dan po otvoritvi so bile slike do zadnje razprodane! Galerist je takoj reagiral in zaradi izrednega zanimanja publike pripravil ponovno srečanje z umetnikom.

Nova razstava

Že ob koncu maja/začetku junija bo Benetik ponovno samostojno razstavljal, tokrat v

Padovi. Te razstave ni posredoval nihče drug kot znani milanski galerist in profesor za umetnostno zgodovino na padovanski univerzi Paolo Baldacci in Benetik ima trenutno polne roke dela s pripravami.

Benetikove oljne slike so nastale s pomočjo majhnih risb, ustvarjenih med potovanjem po jugu Indije pred dvema letoma. Njegov izostren posluš za barve in kompozicijo, premišljeno reduciranje na bistvo prenese tudi na opazovalca tisto neizrekljivo atmosfero, ki jo diha pokrajina v organski

povezanosti s tisočletno kulturo. Preperela oranžna barva, črni kamni, rumena in oranžna sonca, vse to je odraz bliskovite zaznave vseh podrobnosti in takojšnje predelave v očesu.

Črno-bele risbe so prvotno nastale na velikonočnem potovanju po zgornjem Egiptu l. 1988, skice o kraljih in o Nilu. Veliko pozornost polaga umetnik stvarim, katerih se pravzaprav „ne vidi“.

Iz vsega srca čestitamo Benetiku za uspešno ustvarjanje in kariero, kateri so podlaga leta in leta trdega dela! S.W.



Benetik: Tempelj Chamundishwara v Indiji

Podeljena Nagrada dela '93

Koroška delavska zbornica je pred 1. majem podelila tradicionalno Nagrado dela za leto 1993. Prejel jo je dunajski avtor Paulus Hochgatterer za pripoved „Die letzten Arbeitstage des Herrn Klein“ (Zadnji delovni dnevi gospoda Kleina). Nagrado v višini 75.000 šil. mu je prisodila strokovna žirija v sestavi: Elisabeth T. Spira (ORF Dunaj), Klaus

Amann (univerza Celovec) in Fred Dickermann (ORF Celovec). Priznavalne nagrade v višini 25.000 šil. pa so prejeli Martina Bick (Hamburg), Christa Nebenführ (Dunaj) in Bruno Heinzer (Zürich).

Odziv na razpis za letošnjo Nagrado dela je bil zelo velik. Žirija je prejela kar 384 tekstov raznih avtorjev iz šestih držav.

Jezik je duša

JANKO MESSNER



Kakor, kot ali ko?

Janko Kulmesch uporablja (v NT 19. marca t. l. v komentarju Cinizem) – kakor to počno številni novinarji ne samo na Koroškem – podredni veznik „kot“ na neustreznem mestu: „Namen FPÖ je jasen: kot pri vseh prejšnjih deželnozborskih volitvah, hoče FPÖ...“ in na drugem mestu: „Kot svojčas Wagner in Knafl, sta danes očitno tudi Zernatto in Ambrozy prepričana, da...“

V obeh primerih bi bil moral zapisati edino pravilni in povrh še domači koroški k a k o r! Jezikovno razsodišče v Ljubljani je resda sklenilo, naj bi se pišoč pri primerjalnih veznikih sprijaznili tako s „k a k o r“ kakor tudi s „k o t“, češ take dvojnice včasih prav pridejo, da se izognemo stilni puščobi, tj. ponavljanju iste besede na premajhni razdalji. Meni pa se zdi, kakor sem že v Naši lepi besedi pred deseti leti zapisal, da je pri rabi teh treh veznikov bolj pomembno pomensko razlikovanje, da se nam – v nemški soseščini – ne pripetijo take neljube pomote, da ti prevede slovenski koroški pesnik verze iz pesmi „Schwarzsagung“ Ericha Frieda: Die Hunde werden sterben/wie die Fliegen: Psi/bodo umrli/kot muhe... Prevedemo slovenski prevod nazaj v nemščino, pa imamo vruga: Die Hunde werden als Fliegen sterben! Ali pa naj mi kdo ugovarja, češ vseeno je, kako kdo zapiše: kot ali kakor (ko). Vprašam, ali je razloček med njima ali ga ni: Govorim ti kot tvoj oče – Govorim ti kakor tvoj oče. Po nemško: Ich spreche mit dir als dein Vater – Ich spreche mit die wie dein Vater...

Torej bi moral omenjeni prevajalec zapisati (edino pravilno): Psi bodo umrli k a k o r (umirajo) muhe... Ali: k o muhe... V podjunske in rožanske narečju slišim zmeraj samo „kakor“ – v Pliberku „kèkèr“ (obakrat polglasnik), v rožanščini kàker (z neslišnima „k“) in še bolj skrcene oblike (kà), veznika „kot“ za izražanje identičnosti pa v koroških narečjih menda sploh ne poznamo.

Janez Gradišnik v knjigi „Naš jezik“ (1986) na sedmih straneh (114-121) pretresa te tri veznike in se tudi odloči za to razločevanje, saj nam pomaga izražati se manj dvoumno. Tudi naša ljudska pesem nas navaja na k a k o r ali k o za primerjanje: „Moja je lepša ko tvoja“, „Sinoči cvetoča, rdeča ko kri“, „Ko ptičica sem pevala...“ itn. In še to: Ciril Kosmač je tudi dosledno razločeval primerjalna kakor in ko ter lastnostni kot, saj je svoj zgledni knjižni jezik oblikoval iz ljudskega jezika.

Mladi rod, št.9/10

Nepogrešljiv učni pripomoček, Mladi rod, je spet izšel. Razveseljivo je, da je ta mladinska revija že na oko zelo privlačna, na kvalitetnem papirju in izredno skrbno izdelana.

Za Mladi rod pišejo predvsem koroški besedni ustvarjalci, ki so v veliki večini učitelji/ce, zato je v njem najti dovolj gradiva za različne stopnje jezikovnega znanja otrok.

Zdi se mi, da je velikega pomena tudi kotiček za mlade dopisnike, kjer najdemo sestavke o vsakdanjih dogodivščinah otrok, nekaj nadebudnežev pa že pošilja svoje fantazijske spise in celo prve pesniške poskuse. Zavedati se je treba, da je možnost objavljanja velikega pomena in spodbuda za začetnike. S.W.



Datum	Kraj	PRIREĐITVE	Prireditelj
Petek, 7.5. 19.00	v Galeriji Rožek – Šikoronja	Helga Duffek bere iz svojih del Uvodne besede Brane Kovič	Galerija Rožek
Petek, 7.5. 20.00	v klubu KSŠŠ na Dunaju	Literarno branje od 117-letnici Cankarjevega rojstva – Erwin Köstler bobral iz svojih prevodov Cankarjeve „Dunajske proze“	KSŠŠ/D
Sobota, 8.5. 20.00	na Bledu v Sloveniji	Alpski večer – vstopnice v predprodaji na tel. 04230/657	
Sobota, 8.5. 20.00	v farni dvorani v Žvabeku	Vigredni koncert nastopajo: Oktet Suha, Vok. skupina „Lipa“; Mlada Podjuna, Pevsko-instr. skupina Žvabek, Edith Zechner, citre; Ivanka Polanc, Hubert Krop.	
Sobota, 8.5. 20.00	v kulturni dvorani Kassl v Skočjanu	Vigredni koncert nastopajo – otr. zbor in MoPZ „Vinko Polanec“; ženski in moški zbor „Solidarnost“ iz Kamnika	SPD „Vinko“
Sobota, 8.5. 20.00	v farni cerkvi na Pečnici	„Shalom – mir – Friede“ – koncert duhovnih pesmi; nastopa mladinska skupina pod vodstvom Anice Lesjak-Ressmann	Mladinska skupina
Sobota, 8.5. 17.00	pri Cingelcu na Trati	Materinski dan sod.: Mladinski zbor slovenske gimnazije, ansambel Glasbene šole – odd. Borovlje	SPD „Borovlje“
Nedelja, 9.5. 14.00	v farnem domu v Selah	Materinska proslava – otroci so pripravili igrice, petje, plese in deklamacije. Nastopil bo čarovnik Bogdan Fras – Mister Lee	KPD „Planina“
Nedelja, 9.5. 19.00	v avli l.j. šole v Bilčovsu	Materinska proslava	SPD „Bilka“
Torek, 11.5. 19.30	v domu v Tinjah	Koncert ansambla za staro glasbo Ramovš Consort	Dom v Tinjah
Torek, 11.5. 19.30	Europahaus Reitschulg., Celovec	Bosnien – Hercegovina: Flucht und Rückkehr – pogovor z mag. Anneliese Drolle, referentko za begunce pri kor. Caritas	Club tre popoli
Sreda, 12.5. 19.30	v domu v Tinjah	Glasbeno-literarni večer; recitacija župnika Mirka Pichlerja ob cerkvenih pesmih z minoritskimi bogoslovci	Dom v Tinjah
Petek, 14.5. 20.30	v Mladinskem domu v Celovcu, Mikschallee 4	Pozdravljeni otroci – koroško – slovensko srečanje muzikantov z Alpskim kvintetom in Magic music	
Petek, 14.5. 19.00	v farni cerkvi v Šentjakobu	„Shalom – mir – Friede“ – koncert duhovnih pesmi – nastopa mladinska skupina pod vodstvom Anice Lesjak-Ressmann	Mladinska skupina
Petek, 14.5. 20.30	v farni dvorani v Šentjakobu	Aishilos: Uklenjeni Prometej Nastopajo: igralci iz Roža, učence VŠGP iz Šentpetra, člani Godbe na pihala jeseniške železarne Številno sedežev je omejeno, zato prosimo za rezervacijo vstopnic: dopoldan: 04253/360, popoldan 04253/344. Ponovitev: 19., 20. in 21. maja vselej ob 20.30.	Društvo za razvoj samostojnega gledališča na Koroškem
Sobota, 15.5. 19.00	v farni dvorani v Železni Kapli	Koncert sakralne glasbe nastopajo Ljubljanski madrigalisti, vodi Matjaž Šček, na orgle igra Matej Voje	fara Železna Kapla in KKZ
Nedelja, 16.5. 14.30	pri Šoštarju v Globasnici	Izredni slavnostni občni zbor ob 90-letnici obstoja Slovenskega kult. društva	SKD „Globasnica“
Sobota, 22.5. 19.00	v farni dvorani v Šentlenu pri Sedmih studencih	„Shalom – mir – Friede“ koncert duhovnih pesmi; nastopa mladinska skupina pod vodstvom Anice-Lesjak-Ressmann	Mladinska skupina
Nedelja, 23.5. 14.30	v avli l.j. šole v Globasnici	Jubilejna prireditev ob 90-letnici Slov. kult. društva; sod.: Vinschgerchor iz Južne Tirolske, Oktet Vrtnica (Slov.) MoPZ „Franc Leder-Lesičjak“ MePZ „Peca“, otr. zbor SKD „Globasnica“, folklorna skupina SKD „Globasnica“	SKD „Globasnica“
Sobota, 19.5. 19.00	v farni cerkvi v Štebnu pri Beljaku	„Shalom – mir – Friede“ koncert duhovnih pesmi; nastopa mladinska skupina pod vodstvom Anice Lesjak-Ressman	Mladinska skupina



OBZORNİK

Hrvaška pod vse hujšim pritiskom

ZAGREB. Vojna v Bosni in Hercegovini in hrvaški pokoli civilnega prebivalstva to državo iz žrtve spreminjajo v agresorja. Kar nekaj nedavnih potez je krepko omajalo hrvaški ugled v svetu, ki pa se odraža v vse manjši politični podpori, poleg tega pa tudi pri zmanjševanju ali ukinjanju gospodarske pomoči.

Krvavi spopadi med HVO (Hrvaški obrambni svet) v osrednji Bosni ne prenehajo kljub že nekaj podpisanim sporazumom, ki pa se jih predvsem Hrvati ne držijo. Nedavnega podpisa med Alijo Izetbegovićem, predsednikom BiH, ki pa je dejansko samo še vodja Muslimanov, in vodjem hrvaške Hercegovine v Zagrebu je bil najbolj vesel hrvaški predsednik Franjo Tuđman pred svojim obiskom v Turčiji, kamor je šel sklepat pogodbo o prijateljstvu in sodelovanju ter zaprositi za nujno posojilo, ki ga zaradi svoje politike na zahodu skoraj ne dobi več. Direktorji Svetovne banke so namreč prav te dni Hrvaški odrekli posojilo v višini 125 milijonov dolarjev. Franjo Tuđman je naletel na hladen sprejem tudi v Washingtonu ob otvoritvi Muzeja o holokavstu, najostreje pa so ga napadli nekateri vodilni ameriški časopisi. Pekočo klofuto je pred nekaj dnevi Hrvaški

zadala tudi bivša angleška premierka Margaret Thatcher, ko je odpovedala obisk v Zagrebu, kjer so ji na univerzi hoteli podeliti naziv častne doktorice, z utemeljitvijo, „zaradi srhljivih napadov Hrvatov na Muslimane“.

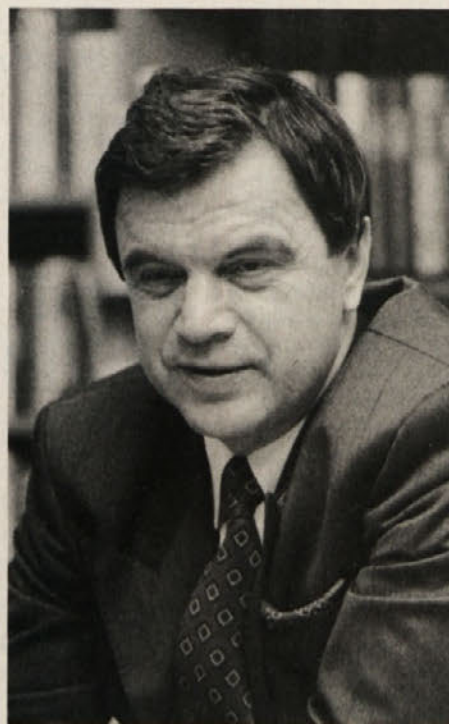
V Hercegovini in osrednji Bosni trajajo napetosti med Hrvati in Muslimani že dalj časa. Kmalu po začetku vojne so se začeli nesporazumi zaradi pristojnosti nad tovrno orožja v Busovači. Že tedaj so Hrvati podcenjevalno govorili o šibki moči muslimanskih braniteljev. Prišlo je tudi do nekaj spopadov in do krvavega obračuna Hrvatov nad Muslimani v Prozoru. Po ustanovitvi hrvaške Hercegovine, ki ima za glavno mesto Mostar z večinskim muslimanskim prebivalstvom, so se napetosti še povečale. Po podpisu Vance-Ownevega mirovnega načrta, ki ga je najprej podpisal hrvaški vodja Boban, pa so Hrvati v kantonih, ki jih je načrt predvidel v njihovo upravo, odkrito začeli etnično čiščenje. Prav nič drugače kot Srbi na svojih okupiranih ozemljih. Pri tem pa imata nedvomno veliko vlogo tudi centralna oblast v Zagrebu, ki ji nacionalizem ni tuj, in Franjo Tuđman, ki je prav preko njega prišel na oblast.

J.R.

Referendum ni pomiril strasti

MOSKVA. Kljub Jelcinovi zmagi na nedavnem referendumu, pa se boj za oblast v Rusiji nadaljuje. Na četrto vprašanje o volitvah za novi parlament je Jelcin prejel premalo glasov (potrebna bi bila dvotretjinska večina). Tako parla-

ment ostaja v svoji funkciji do rednih volitev leta 1995. S tem pa je ohranjen tudi položaj največjih Jelcinovih nasprotnikov, predsednika parlamenta Hasbulatova in predsednika ustavnega sodišča Zorkina. Nasprotja med zakonodajno in izvršno oblastjo so se takoj po referendumu manifestirala ob različnih predlogih za novo ustavo, ki sta ju pripravila oba bloka in ju predstavila v vseh 88 republikah in avtonomnih oblasteh ruske federacije. Jelcin poskuša zaobiti zakonodajni parlament s krepitvijo svoje predsedniške oblasti, kar pa med pristaši parlamenta sproža ostre proteste. Ob prvem maju pa je prišlo celo do prelivanja krvi.



Ruslan Hasbulatov ne popusti

Iščemo prijazno varuhinjo

za eno in pol leta staro deklico za štiri dopoldneve tedensko.
Interesentke naj se javijo na tel. šte. 0463/46233

Zveza slovenskih zadrug v Celovcu

razpisuje delovno mesto

hišnika

Pogoji:

– biti mora domačin, ki zna opravljati rokodelska dela (ključavničarji, mizarji, električarji ipd.)
– stanovati mora ves čas v hiši, v kateri bo na razpolago garsonjera oz. stanovanje za družino

Plača po dogovoru

Prošnje pošljite na:

**Zvezo slovenskih zadrug
v Celovcu, r.z.z.o.j.
Paulitschgasse 5-7
9010 Celovec/Klagenfurt,
dipl. trg. J. Habernik**

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKÉ ODDAJE

18.10–19.00

Sreda, 5. 5. Glasbena sreda
Večerna 21.05 – 22.00 Z otroki v vigred (glasbena oddaja)

Četrtek, 6. 5. Rož – Podjuna – Zilja

Petek, 7. 5. Tomaž Pandur: Gledališki čarodaj – Ob realizaciji Dantejeve „Božanske komedije“

Sobota, 8. 5. Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Nedelja, 9. 5.
6.30–7.00 Dobro jutro na Koroškem – duhovna misel (žpk. Peter Sticker)
18.10–18.30 Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 10. 5. Šmarnice – v živo iz cerkve v Šentprimozu

Torek, 11. 5. Nazaj iz kamene dobe. V pragozdu Irianjaye. Poptopis



Sedemdeset let Luba Urbajsa

Le kdo ne pozna Luba Urbajsa? Malo jih je med nami, predvsem srednje in malo starejše generacije, ki se ne bi na ta ali oni način srečali z njim. Njegova dejavnost je bila tako široka, da ga je bilo kar težko zgrešiti. Najbolj ga poznajo seveda slovenski planinci, tisti, ki obiskujejo Kočo na Bleščeči, spremljajo planinsko dejavnost v našem listu ali pa se udeležujejo raznih planinskih srečanj.

Le redkokdo pa bi mu prisodil sedemdeset let. Premlad je zanje, tako po duhu kot telesu. Sam pravi, da se kar pozdravi, če ga kaj muči, ko gre v hribe. Sicer je kot upokojenec strašno zaposlen, pa vendar najde čas, da se odpravi v Kravanke, pa tudi kam dlje ga zanese, samega ali pa v družbi prijateljev, večkrat pa ga tudi poprosijo, da spremlja kako planinsko skupino. Z njim doživeti planine je pravi užitek. Ve za vsako stezico, za vsak graben, potok v njem, za vsak hrib in, kar je najbolj pomembno, za vsako slovensko ime v teh topografsko že preveč ponemčenih gorah dvojezičnega ozemlja. Prav to ga tudi najbolj boli. Le zakaj je tudi planinam treba jemati ime?

Lubo Urbajs se je rodil v



Šmonkovi družini v Rožku. Takrat, ko je Hitlerija gospodovala po naši zemlji, je bil že gođen za vojaka po sili, pa je pravočasno ušel in raje v ilegali sodeloval z Osvobodilno fronto. Po vojni se je z vso vneto vključil v narodnopolitično delo. V svojem domačem kraju je bil pobudnik za ustanovitev SPD „Peter Markovič“, leta 1953 pa mu je uspelo obnoviti Slovensko planinsko društvo, katerega predsednik je bil dolgo leta, sedaj pa je njegov častni predsednik. Lubo je vsesko-

zi sodeloval tudi na političnem in kulturnem področju. Bil je odbornik Zveze slovenskih organizacij, eno mandatno obdobje celo njen tajnik, v kulturi pa je oblikoval kar nekaj vlog na podeželskih odrih.

Kot aktivist za pravice Slovencev v času angleške zasedbe je doživel tudi aretacijo in zapor.

Ko sta Kobanovo Nanči iz Pulpač ustvarila družino, je bilo treba zanj tudi skrbeti. Ker na kmetiji ni šlo, se je zaposlil pri elektropodjetju Schlapper v Šentjakobu, svojo poklicno pot pa je zaključil kot urednik pri Slovenskem vestniku.

Če bi Luba vprašali, katerega uspeha poleg svoje družine je v življenju najbolj vesel, bi zagotovo na prvo mesto postavil izgradnjo planinske postojanke na Bleščeči. Ta je nastala v lepih letih njegovega predsednikovanja planincem. Ob tem pa bi takoj naštel vse številne prijatelje planince z obeh strani meje, ki so mu pri tem pomagali. Postavitev koč si nikdar ne lasti za svojo zaslugo, za kaj takega je preskromen.

Ob okroglem jubileju Lubu želimo, da mu planinske poti še dolgo ne bi bile prestrme in da bi pogosteje prijel za pero in svoje izkušnje in doživlja posredoval tudi našim bralcem.

Uredništvo

Marku Wieserju je 65 let

Kar dvakrat sem ga iskal. Seveda ga je v teh lepih pomladanskih dnevih težko dobiti. Kličeta gozd in polje in kateri pridren kmet se ima podnevi čas pogovarjati z novinarjem. Pa vendar sem ga dobil domov od popravila poti, ki jo je lansko leto udrlo obilno deževje. Grča strgarska, bi ga lahko imenoval, Avnika, še bolj pd. Avovnika.

Ničkaj ni željan reklame v časopisu. „Za to nisem“, mi je dejal, potem pa je vendar privolil, da ga slikam. Prej pa je hotel še preobleči srajco in se, kot se spodobi, malo urediti po trdnem delu.

Marka Wieserja poznamo po njegovi načelnosti, saj nima dlake na jeziku. Če mu zavre, se izkašlja v pismu bralcev ali preko telefona, največkrat pa ljudem pove svoje kar v osebnem stiku.

V svojem okolju v Strugarjah, kjer ga z ene strani obdaja gozd, z druge pa dokaj strma košenica, kjer so vsi, on, sin Stanko in žena, zaposleni ves dan, Marko najde čas, da se pogovori sam s seboj, da se mu misli izbistrijo do kristalne čistosti. Potem pa so del njega in od njih težko odstopa. Takšni so pač naši podeželski filozofi (v pozitivnem smislu!). Uporni, trdi in trdni; v celovških centralah bi se od njih lahko marsikaj naučili.

Marko, mi lahko poveš, kaj je bilo v Tvojem 65-letnem življenju najtežje?

Tisto, ko so v aprilu 1942. leta prišli nacisti z nabitimi puškami in vso mojo družino z mano vred odpeljali v tisočletni rajh, ki je trajal na srečo samo 12 let. Dali so nam dvajset mi-

nut časa, da vzamemo s seboj najnujnejše.

Bil si v Rechnitzu. Nekje sem bral, da si od tam pobegnil.

K partizanom, seveda. Tega sem pa najbolj vesel. Takrat sem bil star še ne 16 let in pol in zadnje mesece vojne od septembra 44 do maja 45 sem preživel v partizanih.

Kaj se Ti je v Tvojem življenju najbolj posrečilo?

To, da imam družino in da se z vsemi otroki in ženo lepo razumem. Moji otroci so pridni, delavni in patriotični Slovani. Prosim, zapiši Slovani.

Kaj Te v političnem oz. narodnostnem življenju najbolj boli?



Najbolj me muči, da si koroški Slovenci nismo enotni in da določeni krogi samo podirajo in razdirajo. Upam pa, da bomo vsi skupaj postali bolj pametni in začeli vleči za skupno vrv. Brez tega nimamo obstoja. Poleg tega bi si kot panslavist želel, da bi si bili vsi Slovani bolj enotni, saj panslavizem v nas vseh še vedno živi. Še vedno velja geslo: Od Urala do Triglava.

Kaj pa športna dejavnost? Jo boš še dolgo podpiral?

V šport sem dejansko zaljubljen, prav tako kot v svojo ženo. Želel bi, da bi Slovenski atletski klub uspel v kvalifikacijah in se uvrstil v drugo zvezno ligo. Pri tem sem ga pripravljen moralno in tudi materialno podpirati.

Marko, vse najboljše in še na mnoga leta!

Jože Rovšek.

Slovenski vestnik čestita!



gospe **Zofiji Reinwald** iz Lovank za osebni praznik; gospe **Mimi Woschnak** iz Železne Kaple za rojstni dan; gospodu župniku **Florjanu Zergoju** iz Kazaz za 60. rojstni dan; gospe **Fani Wuzella** iz Spodnjih Borovelj pri Ledincih za 70. rojstni dan; **Bavčevemu očetu** iz Podgore za 85. rojstni dan; gospe **Mariji Kositz** iz Prible vasi za 60. rojstni dan; gospe **Elizabeti Schauss** z Dvorca pri Radišah za 50. rojstni dan; gospodu **Florjanu Dlopstu** iz Podgore pri Globasnici za 85. rojstni dan; za osebne praznike članom Društva upokojencev Pliberk: **Janezu Zanklu** iz Male vasi, **Florjanu Dlopstu** iz Podgore, **Janezu Rakebu** z Blata, **Heleni Igerc** iz Podkraj, **Ani Zdovc** iz Goselne vasi, **Aloju Rosenzopfu** iz Breške vasi ter **Janezu Čepinu** iz Podgore; gospe **Moniki Pavlič** z Obirskega za rojstni dan; gospe **Ursuli Jagoutz** iz Homeliš za 70. rojstni dan; gospe **Traudi Adlasnik** za življenjski praznik; gospe **Silviji Apovnik** s Senčnega kraja pri Pliberku za rojstni dan; gospodu **Foltiju Cideju** z Rebrce za 50. rojstni dan; novoporočencema **dipl. inž. Stanku Lesjaku** in njegovi izvoljenki **Rebeki**. Želimo njima še mnogo srečnih let na skupni življenjski poti. gospodu **Mirku Kelichu** iz Celovca za osebni praznik; nekdanjem uredniku našega lista **Radu Janežiču** iz Celovca za rojstni dan; gospodu **Floriju Koschatu** iz Podgorij za god; gospodu **Floriju Fidu** s Sel pri Žitari vasi za god; gospe **Anici Koschat** iz Šentjakoba za 66. rojstni dan; Lebnovemu očetu **Pavlu Simi** iz Pulpač za sedemdesetletnico in sinu **Šuršiju** za rojstni dan.

Iz ženskega vidika

Ženske in desni ekstremizem

piše Štefka Vavti

V preteklih letih je bilo pogosto slišati o desnem ekstremizmu, o napadih na azilantske domove v Nemčiji, vendar pa glede tega tudi Avstrija ni ostala „dežela blaženih“.

„Skinheadi“ in „hooligan“ – tako se imenujeta najbolj znani desničarski mladinski skupini – od časa do časa polnijo strani naprednega časopisja. V prvih vrstah teh skupin najdemo brez izjem moške, zato bi se lahko vprašali, kakšno vlogo v teh desničarskih taborih igrajo ženske.

Avstrijska študija o desnem ekstremizmu pri mladostnikih, ki je nedavno tega izšla, je pokazala, da z desničarskim taborom simpatizira približno 5 odstotkov šolarjev in celo 10 odstotkov vajencev, posebno ogroženi pa da so predstavniki moškega spola. Ženske in dekleta zaidejo v takšne kroge največkrat le preko „ljubezenskih odnosov“ in prijateljev.

So torej moški bolj dojemljivi za desničarsko mišljenje in zakaj?

Po eni strani jim ta tabor omogoča naprtiti vso odgovornost za (negativne) družbene razmere, kot so socialne in gospodarske krize, šibkejšim v naši družbi, kot so azilanti, tujski delavci ali pa tudi pripadniki drugih narodnosti. Po drugi strani pa na moške vplivata tudi ideologija in parole, medtem ko so ženske bolj odprte za vprašanja socialne enakopravnosti in se borijo proti nasilju (morda prav zato, ker so ga dostikrat doživele na svoji koži?). Raziskava je pokazala, da ženske ostanejo v teh krogih le, če navežejo tesne čustvene odnose s pripadniki teh skupin.

Občutki nemoči, ki jih ženske v naši družbi dobro poznamo, so tesno povezani s prevladujočo moško oblastjo. Pri ženskah se ideološka vprašanja umikajo v ozadje, v ekstremnih krogih iščejo predvsem varnost in zavetje. Zato jih tudi odvrča nasilje proti šibkejšim, ki ga najdemo v desničarskih krogih.

Študija pa je še pokazala, da ženske glede sovraštva do tujcev presežejo moške. Korenine tega pojava vidijo avtorji v strahu pred moškim nasiljem in seksizmom. Tudi tako imenovane konzervativne ženske danes od življenja pričakujejo več kot samo otroke, delo v kuhinji in cerkvi. Ker pa desničarski krogi zagovarjajo družbeni red neenakosti med spoloma in pravice močnejšega (moškega), v katerem prevladujejo tradicionalne ženske vrednote, kot so materinstvo, gospodinjstvo in podrejenost, se ni treba čuditi, da si ženske iščejo zavetje raje drugje.

SLOVENSKI VESTNIK Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30, 33 in 40, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Urednika/Redakteure: Jože Rovšek, Sonja Wakounig.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, telefaks 0463/51430071.

Oglasi/Anzeigen: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30, 33 in 40, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Slovenijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za upokojence 280 šil.); za Slovenijo 1500 SIT.

Dež je prebudil SAK

Tudi v 27. tekmi na tujem je SAK ostal neporažen, čeprav se je tekma zanj pričela dokaj neprijetno, saj so domačini že v 10. minuti povedli z 1:0. Slovenski nogometaši so potrebovali kar nekaj časa, da so se ujeli in ko je začelo deževati, so zaigrali bolj in v teku sedmih minut rezultat spre-

menili v 2:1 za SAK. Najprej je Marku Wieserju, ki je pokazal, da se razvija v pravega napadalca, uspel lep gol, nato pa je za končni rezultat poskrbel igralec-trener dr. Ramšak sam, ko je z glavo poslal žogo v nasprotnikovo mrežo.

Tekma je bila napeta vse do konca, saj so no-

gometaši Treibacha skušali rezultat izenačiti, SAK pa je prečka spet preprečila še bolj prepričljivo zmago.

Po tekmi so bili v glavnem vsi zadovoljni, pomembna je bila zmaga, sicer pa so z mislimi že pri kvalifikacijskih tekmah, ki bodo od njih terjale še več moči.

Slovensko
planinsko
društvo vabi
22./23. maja na
ogled Snežnih jam
na Loki/Raduha.
Odhod izpred
Juene v Čepičah
22. 5. ob 13. uri
z osebnimi
avtomobili ter ob
vsakem vremenu.

V nedeljo težka tekma s Pliberkom

Bo spet nastopil „Bum-bum Mexx“ Hober?

Manfred Hober, ki je bil nekaj časa poškodovan in ki je bil v zadnjih dveh tekmah proti Pli-

berku najuspešnejši igralec, že težko čaka na tekmo. Derbi SAK – Pliberk je za gledalce vedno privlačen, zato SAK računa s številno publiko, in ker je v nedeljo materinski

Rezultati tekem v zadnjih letih:

1990/91 Pliberk – SAK 0:0, SAK – Pliberk 0:1
1991/92 SAK – Pliberk 1:0, Pliberk – SAK 1:3
1992/93 Pliberk – SAK 1:1, SAK – Pliberk ?

dan, imajo matere prost vstop.

Pliberčani se v letošnji sezoni tudi brez Wölbla,

ki je vigredi prestopil k SAK, dobro držijo in zasedajo 4. mesto na lestvici.

Ženske in nogomet

PIŠE Eda Velik

Sonja Kreutz:

„Nisem si mislila, da mi bo nogomet tako všeč“

Kdaj si spoznala Miha in kakšen je tvoj odnos do nogometa?

Pred devetimi leti sva se spoznala in s tem sem se začela tudi jaz zanimati za nogomet. Spremljala sem ga na tekme in pravzaprav nisem verjela, da mi bo nogomet tako všeč, da se bom lahko tako živela v vse to. Trenutno pa si ne morem predstavljati, da Miha ne bi igral več.

Si bila vedno tako navdušena?

Moram priznati, da ne. Ob začetku sem večkrat zelo nasprotovala. Miha je bil malokdaj doma, treningi, tekme in večkrat sem rekla, da to ne gre, da mora biti več doma. Ščasoma pa sem se navadila in sedaj se mi zdi to že normalno. Spoznala sem tudi, da stalno nasprotovanje negativno vpliva tako na družinsko življenje kakor tudi na moža – igralca samega.

Je nogomet tudi še doma tema vajinih razgovorov?

Ja, seveda. Celo po treningih se pogovarjava, kaj in kako je bilo, po tekmah pa sploh. Večkrat je razočaran, dvomi, ali naj še igra ali ne, in v takih primerih ga pač spodbujam.

Vajin sin Tomaž (8 let) tudi že igra nogomet. Si za to, da bo šel po očetovih stopinjah?

Seveda se mi zdi prav, da igra, da je vključen v klub, kjer se uči tudi sožitja, skupno z drugimi doživlja uspehe in neuspehe. Tudi zdravstve-

**SAK – Pliberk,
9. 5. 93,
ob 17. uri
v Trnji vasi**

no, se mi zdi, se je bolj utrdil. Nevarnost kakšne resnejše poškodbe vedno obstaja tudi če ne igra nogometa, važno pa je, da fant želi igrati.

Kako se počutiš, če je Miha kriv za gol ali če stori prekršek?

Seveda to zame ni prijetno, sploh pa ne, ko vem, da to Miha samega moti in jezi. Vem pa tudi, da bo to svojo napako skušal popraviti in da potem res da vse od sebe.

Miha je bil težko poškodovan, vprašljivo je bilo, ali bo lahko spet tako zaigral kot prej. Kako je to vplivalo nate?

Strah me je bilo, tudi Miha je skrbelo. Posebno škoda se mi je zdelo, da se je to zgodilo v času, ko so lani igrali za vstop v II.

zvezno ligo. Toliko let (12) je igral za SAK in prav tedaj ni mogel pomagati svojemu moštvu. Zato sem zelo vesela, da je SAK letos v enakem položaju in da imajo spet možnost vzpona.

Bi nam rada še kaj povedala?

Ne vem, če to lahko napišeš, vendar imam vtis, da vodstvo SAK premalo gleda na svoje lastne igralce, predvsem na mlajše. Vem, da mora zaradi športnega uspeha pridobiti tuje igralce, vendar to ne bi smelo iti na račun lastnih, slovenskih igralcev.



Slika: Fera / NT

Presenečenje v Bilčovsu

Do velikega presenečenja v prid Kapelčanom je prišlo v Bilčovsu, kjer je domača ekipa izgubila proti zadnjemu na lestvici z 1:3.

Kapelčani so to tekmo začeli z zavestjo, da jim pomaga le še zmaga, da je zanje vsak drugi rezultat nepomemben. Vendar pa so kar ob začetku tekme prejeli gol, ki ga je dal igralec-trener Bilčovščanov Sigi Hobel. Kapelčanom pa je kmalu uspelo izenačiti in povedsti na 2:1. V drugem polčasu je Bilčovs seveda na-

padal in tako so imeli Kapelčani spredaj več prostora, kar so tudi izrabili in dali še drugi in tretji gol. Gole za Železno Kaplo sta dala Sporn in Albin Ramšak (2). S to zmago so nogometaši Železne Kaple ohranili še teoretične možnosti za obstoj v vzhodni podligi. Franci Rozman: „Čeprav smo na neizglednem mestu, je morala v moštvu še vedno dobra in nisimo še vrgli puške v koruzo. Imamo še 5 tekem in če jih zmagamo, je še vse možno.“



Franc Rozmann še vedno upa na obstoj v podligi-vzhod

Ostali rezultati:

Podliga – vzhod:	
Žitara vas – ASV	1:1
1. razred D	
St. Stefan/L. – Dobrla vas	0:2
Šmihel – Globasnica	2:1
Frantschach – Sele	2:2

Zmaga slovenske ekipe invalidov

Na turnirju Alpe-Jadran v odbojki v vozičkih, ki je bilo 17. aprila v Celovcu, je zmagala ekipa iz Slovenije, drugi so bili odbojkarji iz Mad-

žarske, tretja pa je bila celovška ekipa invalidov, ki se je presenetljivo dobro odrezala in zasedla mesto pred zelo močno združeno ekipo Gradca in Dunaja.

Novo vodstvo SŠZ pri Ambrozyju

Slovenska športna zveza je dne 28. 4. 1993 nadaljevala s predstavitenimi obiski. Tokrat so se predstavniki SŠZ predstavili športnemu referentu dr. Ambrozyju in izrazili težnje in cilje Slovenske športne zveze. Predsednik Marijan Velik je predvsem opozoril na odprt status SŠZ v okviru zveznih in deželnih organov. Ureditev tega statusa pa bi naj zagotovila redne subvencije s strani zveze in dežele.

Dr. Ambrozy je v pogovoru opozoril na deželni športni zakon in s tem v zvezi poudaril, da s strani dežele ni mogoče

prevzeti finansiranja rednega delovanja SŠZ.

Nadalje je pozdravil načrte SŠZ, kot so športno srečanje vseh evropskih manjšin in nogometni turnir v celovski sejmski hali.

Tudi pri ureditvi vprašanja nogometnega igrišča za SAK je obljubil deželno finančno pomoč.

Deželni športni sekretar Genser pa je podprl zamisel tesnejšega sodelovanja med SŠZ in športnem referatom urada deželne vlade. Za SŠZ sta se pogovora udeležila še podpredsednik Danilo Prušnik in tajnik Bernard Sadovnik.